

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Parallela Geographica Italiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

Sect. 1. Historica huius ditionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13120

SECT. I. *Historica huius ditionis.*

NVM. I. NOMEN accepit à primaria vrbe huius Regionis. Fuit autem Vicariatus S. Sedis, & Marchionatus. Sed à Friderico III. Imperatore Boso Dux creatus est Mutinæ & Rhegij, circa anno 1470. FRINIANA ditio vnde dicta sit, ignoro. De GRAFINIANA dicemus in Hetruria.

NVM. 2. QUANTITAS. *Longitudo* attenditur à Ripolâ in limite Pontremoliensi ad Finale oppidum 64. Mil. pass. leucarum nostratium 32. Germanicarum 16. *Latitudo* verò à Fossâ vulgò *Parmegiana* ad Valicum inferius, *Valico di sotto*, in limite Carferonianæ vnius gradus cum 10. minutis, hoc est 70. Mil. pass. leucarum Francicarum 35. Germanicarum 17. cum dimidia.

NVM. 3. QUALITAS diuersa est secundum regiones diuersas. *Mutinensis ager*, frumento & orizâ abundat, ac variis leguminibus. Hinc quoque vinum exquisitum deportatur Tribianum dictum.

Rhegiensis ager, parùm salubris iudicatur, & grauioris cæli: vinum tamen eius laudatur in primis, dat etiam aliquid frumenti, & fructus exquisitos, & sues pinguiſſimos.

Principatus Carpensis, & Corregianus ager, pascuis abundant, armentisque & pecore diuites sunt.

Frinianus ager, vino abundat, & in vallibus pecoris plurimùm, & armentorum alit; habet quoque fodinas aliquas ferri.

Carfinianus ager pecore, & armento celebratur ob valles montesque compascuos. Hinc quoque ferri metallicæ celebres, vnde sibi Dux multùm pecuniæ conficit.

NVM. 4. MORES. *Rhegienses* parum cauti & prouidi iudicantur: *Bæotium in patria crassoque sub aère nati*. *Mutinenses* bellicosi in primis, & in Principem suum fidissimi. Ad magna gerenda nati esse videntur, cauti, solertes, industrij. Incolæ Frinianæ & Carfinianæ pascendis gregibus vacant & armentis. Quidam ex iis quotannis vrsu tributum nomine olim Mutinam deducebant, vnde nata parcemia de *Vrso Mutinensi*.

NVM. 5. ORIGO. Historiam Principum Atestinorum scripsit Ioan. Bapt. Pigna, ex quo pauca decerpemus. Nobilissimam esse hanc familiam arguunt, quòd ab eâ extitisse certum sit plurimas

ram in Italiâ, quàm extra Italiam familias Ferunt enim indena-
tas Brunsvicensem, Lunenburgensem, & alias item hanc affinita-
te attingere præcipuos orbis Christiani Principes. Quomodo au-
tem Mutinensis & Rhegiensis ditiones in hanc familiam transie-
rint paucis accipe. Eius dominatum primus dicitur tenuisse, ut
omittam fabulosa, Opizo, seu *Obizzo* Atestinus Raynaldi Ferra-
riensis Marchionis filius, eamque ditionem accepisse à Mutinen-
sibus 1289. Anno deinde 1313. Franciscus Picus Mirandulanus
Vicarius Mutinæ constitutus est ab Henrico VII. postea à Ty-
rannis Mantuanis occupata est Mutina, & ab iisdem servata ad an-
num 1327. Anno autem 1331. Manfredus Pius à Ioanne Bohæmiæ
Rege institutus, hinc Principis nomen assumpsit, qui illam Opi-
zoni secundo Ferrariæ Marchioni concessit an. 1336. ex quo tem-
pore hæc ditio in familiâ Atestinâ mansit vsque ad annum 1510.
quando Iulius II. Pontifex urbem cepit, eamque Maximiliano
Imperatori cessit, à quo vendita est Leoni X. decem millibus
aureorum. Demùm anno 1527. dum Clemens obsideretur in mo-
le Hadriani, ab Alphonso I. Atestino Duce Ferrariæ recuperata
est. Alphonso I. successit Hercules, cuius liberi cum sine prole
obiissent, recurrendum fuit ad prolem Alphonfi III. ex Laurâ
Ferrariensi humili loco nata geniti, quam plerique concubinam
dixerunt, ut mox videbis in stemmate.

CARPORVM PRINCIPATVS diu hæsit in nobilissimâ Picorum fa-
miliâ, sed Gilbertus bonam illius partem Herculi I. Duci Ferra-
riensi cessit, reliqua pars quæ Alberto II. remanserat, donata est
à Carolo V. Duci Ferrariensi.

NVM. 6. PRINCIPES MUTINENSES non proferentur à nobis, qui
Alphonsum primum Atestinum præcesserunt, quia minùs ad rem
nostram faciunt: eius Alphonfi prosapia sic se habet.

AL- PHON- SVS PRIMVS	Ex Lu- cretiâ filiâ Alexâ-	HERCV- LES II.	ALPHONSVS II. DVX V. qui sine liberis obiit, licet tres vxores duxisset.
		DVX IV. ex Renatâ	
		filiâ Lud, XII.	LVDVICVS Cardinalis. ANNA vxor Francisci Lotha- ringi, Ducis Guisij.
		Franc. Reg.	LVCRETIA, quæ nupsit Duci Vrbinati.

ATES.	dri VI.	HIPPOLYTUS Cardinalis.
	Summi Pontif.	FRANCISCUS ALEXANDER.
		Secundùm aliquos FRIDERICVS.
TI-		
NVS	Ex AL-	D. CÆ SAR A-
	Lau- PHON-	TESTINVS
DVX	râ	DVX VI.
		ex Annâ
TER-	Fer- SVS	Virginia
	ra- III.	filia M.
TIVS	rienfi	Cofmi
		ALPHONSIVS.

NVM. 7. POLITIA. Quamquam hic Princeps ex vno pendeat Imperatore, viuit tamen propemodum in clientelâ Regis Hispaniæ, à quo recipit nōmine pensionis 12. aureorum millia; habet & ab illo turmam equitum Cataphractorum in Regno Neapolitano, & torquem Velleris aurei gestat. Pendet à Duce Mantuano ob Bresselum *Brexello* in agro Rhegiensi, & à summo Pontifice ob possessiones in Ducatu Ferrariensi, & Romandiolâ: sed quod ad Pontificis ditionem attinet potest educere 15. millia modiorum salis ex Salinis Comaclinis sine vllis vestigialibus, aut portoriis.

Iam verò quotannis recipere dicitur supra quadraginta aureorum millia. Certè ex Ferrariæ & Romandiolæ possessionibus conficit ducenta librarum millia, ex Dominio Corregano 40. millia aureorum vt alia taceam. Ideoque Princeps ille ditissimus esset, si omnia sua nomina dissoluisset: nam grandi ære alieno premitur, scilicet octingentes mille aureorum, ex quibus sedecim millia debet Genuensibus, quorum versuram quotannis magna pensione dissoluit.

Quoad vires spectat poterat educere olim 24. peditum millia, equitum duodecim; nunc vix duodecim peditum millia, equites mille quingentos scribere potest. Absit enim vt credam quod scripsit scriptor recens, eum educere posse 30. millia, & ex iis 20. millia ex Carferonianâ.

Eius Principis aula nobilissima est: Prætorianos habet 50 Heluetios hastatos, 50. equites leuioris armaturæ. Tribus ludicibus summum ius reddit subditis suis. Pendent ab eo nobilissimæ familiæ,

NNnn ij

inter quas eminent Comes S. Pauli ex Gonzagis, Comes S. Martini ex Familiâ Atestinâ, & aliz de quibus in Geographiâ.

SECTIO II. Descriptio Geographica dittonis Mutinensis.

NVM. I. Ducatus Mutinensis, le Modenois.

- MVTINA**: *Modena*, nobis *Modene*, in viâ *Æmiliâ*, non tamen eodem planè loco quo antiqua, nam visuntur ad hanc Antiquæ rudera iuxta Nouam; à Gothis & Longobardis Verus euersa est, restituta Noua Longobardis ex Italiâ exterminatis: libera fuit ciuitas, & bella maxima cum Bononiensibus gessit. Sita est inter fluuios *Secchia*, & *Panaro*, ad incile quo vterque committitur, dictum Mutinense.
- BASTIA**: *Bastia*, quam ambit incile Mutinense.
- BONUS PORTUS**, vel **BONPORTUS**: *Bonporto*, vbi incile Mutinense neçtitur *Panaro*, traiectus euntibus Bononiâ Mirandulam: in ditione Ragonum est.
- NONANTULA**: *Nonantola*, muris firmissimis munita, sed Sanctorum reliquiis potentiùs instructa: hîc quondam nobile cœnobium. Fuit olim ditionis Bononiensis, postea Vrbinatis, denique Mutinensis.
- MARZALIA**: *Marzaglia*, in viâ *Æmiliâ* ad *Seciæ Fl. ripam*.
- HERBERIA**, aliter **Ruberia**: *Rubiera*, seu *Ruiera*, quam aliqui sic dictam volunt quasi *Riperia*; vrbs permunita, & vallata firmissimis propugnaculis: patria fuit Antonij Codri viri doctissimi, qui suum epitaphium scripsit: *Codrus eram*, &c.
- SCANDIANVM**: *Scandiano*, perlautum oppidum Leandro, Marchionatus caput viginti millium nummorum annui redditus.
- TURRICULA**: *Torricella*, non inhonestum oppidum Leandro.
- CASALIUM MAGNUM**: *Casale Grande*.
- FORMIGINIS**: *Formigine*, patria Andreæ Formigenæ maximi Architecti.